

Forenet Mod Vold – Erfaringsopsamling fra Københavns Politis afprøvning af strategien 'Group Violence Intervention'

Hovedresultater

Hovedresultater

Denne rapport er en erfaringsopsamling fra Københavns Politis afprøvning af den amerikanske kriminalpræventive strategi: 'Group Violence Intervention' (GVI). Strategien blev tilpasset dansk kontekst og lovgivning og blev afprøvet i perioden 2021-2024. Rapporten er ikke en evaluering eller en effektmåling af, hvad der virker/ikke virker og med hvilken effekt, men en formidling af de fagprofessionelles og målgruppens erfaringer med strategien i Danmark. Rapporten sætter fokus på de barrierer, muligheder og særlige opmærksomhedspunkter, som de involverede parter har trukket frem i erfaringsopsamlingen.

Formålet med GVI-strategien er at reducere den grove vold og skudepisoder i rocker-/bandemiljøet. GVI-strategien er baseret på tre kerneelementer:

- **Fokuseret afskrækkelse**, hvor myndighederne gør brug af alle sanktionsformer, straf og øget politifokus over for de mest voldelige grupperinger i rocker-/bandemiljøet
- **Moralsk appel**, hvor civilsamfundet appellerer til, at grupperingerne stopper med at begå vold
- **Støtte og hjælp**, hvor de sociale myndigheder gør brug af alle støttemuligheder til at hjælpe rocker-/bandemedlemmer ud af voldskriminalitet.

GVI-strategien består af bestemt tilrettelagte informationsmøder, hvor ovennævnte kerneelementer formidles til medlemmerne af de mest voldsprægede rocker-/bandegrupperinger i bybilledet. GVI-strategien indeholder to slags informationsmøder: Kollektive 'call-in-møder' og individuelle 'custom notifications'. I Danmark er der kun brugt custom notifications.

Indsatsen i Danmark består af fire komponenter: 1) myndighedssamarbejde, 2) lokal problemanalyse, 3) informationsmøder med målgruppen (custom notifications), og 4) opfølgende gennemførelse af sanktioner, øget politifokus og støtteservices i forbindelse med vold.

I afprøvningen af GVI-strategien i København er den tilpasset den lokale kontekst og danske lovgivning. Tilpasningen blev til en dansk indsats med titlen 'Forenet Mod Vold'.

Nedenfor er en overordnet oversigt over hovedresultater fra erfaringsopsamlingen.

Den danske indsats 'Forenet Mod Vold'

Den danske indsats kan anses som et værktøj til politi og kommune til fokuseret kommunikation om at nedbringe vold målrettet de mest voldserfarne personer og grupperinger i rocker-/bandemiljøet i Danmark.

Forenet Mod Vold læner sig op ad GVI-strategiens formål om at reducere den grove vold i rocker-/bandemiljøet. Erfaringerne viser, at dette formål giver mening for både politiet, kommunen og målgruppen. Målgruppen har reageret positivt i forhold til formålet.

Værktøjet kan ses på linje med fx politiets 'knock-knock'-strategi, men adskiller sig herfra på flere punkter. Hvor knock-knock-strategien henvender sig til unge i periferien af rocker-/bandemiljøet, henvender Forenet Mod Vold sig til personer over 18 år med længerevarende voldserfaring, som på den baggrund kan indgå i en dialog om at nedbringe volden. Samtidig følges der med Forenet Mod Vold op med sanktioner og støtte. Som sådan lukker værktøjet et hul i politiets værktøjskasse, hvor der mangler metoder til forebyggelse af vold blandt rocker-/bandemedlemmer.

GVI-strategien er målrettet hele grupperinger og er baseret på en logik omkring gruppedynamikker. Erfaringerne viser, at politiet og kommunen har set fordele ved strategiens gruppebaserede tilgang i en dansk kontekst.

Forenet Mod Vold giver således en ramme til at fokusere allerede eksisterende sanktioner og støtteservices, så de systematisk målrettes en reducere af volden i rocker-/bandemiljøet.

Erfaringer med volden i miljøet

Erfaringsopsamlingen peger på, at indsatsen skal ske rettidigt. Rettidighed hænger sammen med voldens karakter i rocker-/bandemiljøet, som er præget af to ting: voldsspiraler og voldskæder.

Voldsspiraler udløses af bestemte faktorer, som medfører en eskalering af volden i miljøet. Myndighederne skal kende disse faktorer og deres omskiftelighed. Målgruppen peger på brugen af kniv som en aktuel, konkret udløser af voldsspiraler.

Voldskæder handler om, at voldsepisoder hænger sammen med hinanden, fx i gengældelse/hævn, øje for øje-logikker og personlige konflikter. Myndighederne skal kunne tage i betragtning, hvordan voldskæderne udvikler sig for at kunne intervenere rettidigt i et forebyggelsesperspektiv, men volden kan være uforudsigelig for både politiet og målgruppen. Indsatsen vil være baseret på situationsbestemte, konkrete og kontekstafhængige skøn fra gang til gang.

Erfaringsopsamlingen peger på, at den oplevede vold i rocker-/bandemiljøet har et større omfang og en anden karakter, end politiets nøgletal over rocker-/bänderelateret grov vold og drab viser.

Erfaringsopsamlingen med målgruppen indikerer også, at vold kan være en præmis for rocker-/bandemiljøets forretningsmodel, og at forretningsmodellen er en kontekst, der er vigtig at tage i betragtning i arbejdet med voldsreduktion. Det vil sige, at vold både kan forstås i form af voldsepisoder/voldshandlinger og som en central tilstedeværende dimension i rocker-/bandemiljøet.

Erfaringsopsamlingen viser bl.a., at individer i målgruppen ofte selv er ofre for vold, at de med tiden får psykiske følgevirkninger af volden, og at de ikke ønsker vold. Samtidig eksisterer der det modsætningsforhold, at for at undgå rivaliserende parter vold bruges der vold, og målgruppen peger på, at der er brug for hjælp til at bryde med sådanne voldsspiraler.

Barrierer og udfordringer

Den danske lovgivning har været en barriere for at indføre den oprindelige version af den amerikanske GVI-strategi. De lovgivningsmæssige barrierer har medført, at der er sket et skifte fra en kollektivt orienteret metode – baseret på call-in-møder – til en individorienteret metode, der er baseret på custom notifications. Erfaringsopsamlingen viser, at lovgivningen dermed har medført betydelige nedjusteringer af GVI-strategien i København. Politiet og kommunen anser det dog ikke nødvendigvis som negativt, at elementer af strategien er bortfaldet, da dette er begrundet i borgernes retssikkerhed i Danmark, men det reducerer selvfølgelig intensiteten af indsatsen.

Civilsamfundets moralske appel til målgruppen om at stoppe volden er et kerneelement i GVI-strategien, der er gået tabt med disse justeringer pga. lovgivningen i Danmark.

Erfaringsopsamlingen peger på, at målgruppen allerede oplever øget politifokus og har kendskab til straf og straffesystemet i Danmark. Den fokuserede afskrækkelse kan derfor virke mindre opsigtsvækkende for denne målgruppe. Dog viser erfaringerne, at custom notifications har givet mulighed for dialog med målgruppen om sanktioner og straf, som de kan bringe videre til øvrige personer tilknyttet rocker-/bandemiljøet.

Erfaringerne viser derudover, at målgruppen allerede har haft en del kontakt med de sociale myndigheder, hvis de er i en udsat position, og at de har adgang til en række støtteservices, som ikke findes i fx det amerikanske system. Det danske velfærdssystem er i den sammenhæng udbygget, og støtten kan på den måde virke mindre ny og innovativ end i en amerikansk kontekst.

Erfaringerne viser, at det var vanskeligt for politiet og kommunen at få kontakt og lave aftaler med målgruppen, og at custom notifications ofte blev foretaget som "her og nu"-møder på forskellige lokationer i grupperingernes nærområde. Der var af denne grund et stort frafald i målgruppen for indsatsen, idet ca. halvdelen af de måludpegede fokuspersoner ikke modtog indsatsen.

Muligheder og positive erfaringer

Nærpolitiet og København Kommunes Kriminalpræventive Enhed (EKI) har udgjort det operationelle team i Forenet Mod Vold. Erfaringerne viser, at det har været velvalgt at involvere nærpolti og kommunale frontlinjemedarbejdere med målgruppeerfaring i et operationelt team til udførelsen af GVI-strategien.

Forenet Mod Vold har givet anledning til et styrket samarbejde mellem nærpolitiet og kommunen samt en udbredelse af viden internt i organisationerne om målgruppen, og hvordan der arbejdes med den.

Det operationelle team i Forenet Mod Vold kan anskues som et afværgerteam i forhold til voldshændelser.

GVI-strategien har medført, at nogle få personer er gået videre ind i kommunens exitprogram. Dette var ikke en forventet effekt af indsatsen, og politiet og kommunen anser dette som et positivt resultat.

Seks særlige opmærksomhedspunkter

På baggrund af erfaringsopsamlingen er der særligt seks opmærksomhedspunkter, som kan udledes af denne rapport:

1. Forenet Mod Vold har givet en ramme til systematisk at fokusere på voldsreduktion og til at nytænke og målrette eksisterende praksisser inden for myndighedssamarbejde, dialog, støtte og sanktioner til dette formål
2. Forenet Mod Vold er et værktøj, der lukker et hul i systemet, hvor der mangler forebyggelsesmetoder målrettet voldserfarne rocker-/bandemedlemmer
3. Sanktioner, straffe og rehabiliterende støtteservices tilknyttet indsatsen skal være tydeligt definerede og klar til at blive rullet ud, for at de kan formidles troværdigt til målgruppen
4. Det giver bedst mening at anvende processuelle custom notifications, så der følges op og skabes løbende dialog, der tager højde for, at det tager tid at nedbringe volden
5. Custom notifications skal bruges rettidigt i forhold til at intervenere i voldskæder og stoppe voldsspiraler
6. Både fagpersonerne og målgruppen er skeptiske over for virkningen af fængselsstraffe, men målgruppen opfatter øget polititilstedeværelse som en reel trussel mod deres kriminalitet.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen er baseret på kvalitative forskningsinterviews med fagpersoner og målgruppe for Forenet Mod Vold.

I undersøgelsen af fagpersonernes erfaringer deltager tre fagprofessionelle fra Københavns Kommune. Derudover deltager syv fagprofessionelle ved Københavns Politi, som er ansat i forskellige stillingskategorier, herunder hos nærpolitiet og på ledelsesniveau. Disse 10 interviewpersoner har været direkte involveret i afprøvningen af Forenet Mod Vold.

I undersøgelsen af målgruppens erfaringer deltager 18 personer, hvoraf 17 indgår i målgruppen for Forenet Mod Vold, og 1 er pårørende. 13 af disse 18 personer deltog i semistrukturerede forskningsinterviews, og 5 deltog i mere håndholdte interviews på gaden.

I perioden, hvor Forenet Mod Vold blev udviklet og afprøvet i København, fulgte forskerne politiets og kommunens forberedende arbejde ved at deltage i interne faglige møder. Derudover fulgte forskerne afprøvningen af indsatsen med delta-gerobervationer af udvalgte møder mellem fagpersonerne og målgruppen.

Interviewene er gennemført i perioden 2024-2025 efter afprøvningen af Forenet Mod Vold.

VIVE følger databeskyttelsesforordningen (GDPR) og det danske kodeks for integritet i forskning (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2014), som foreskriver, at alle personoplysninger behandles fortroligt. VIVE ejer datamaterialet, som indgår i undersøgelsen. Det er ikke delt med Københavns Politi eller andre myndigheder.

VIVEs forskere er ikke i besiddelse af viden om strafbare forhold, der ikke allerede er retsforfulgt.

Hovedresultater: Forenet Mod Vold – Erfaringsopsamling fra Københavns Politis afprøvning af strategien

'Group Violence Intervention'

VIVE/2025

HR_302045